

Sebastian Dama

UG Gdańsk

O ważności idei jednomyślności w filozofii słowiańskiej

О важности идеи единомыслия в славянской философии

W odpowiedzi na problem, postawiony przez prof. A.L. Zachariasza, o potrzebie idei dla filozofii, wydaje mi się, że filozofia słowiańska ma coś do zaproponowania. Ideą taką jest jednomyślność, której na razie trudno jeszcze szukać w samej słowiańskiej filozofii, na skutek zadławienia się tej zachodnioeuropejską myślą filozoficzną, która to jest filozofią mającą charakter polaryzujący, a nie jednoczący. Ona to gubi człowieka, ponieważ nie odpowiada na pytania, jakie przed nim stawia życie, nie partycypuje w przestrzeni społeczno-politycznej, tylko *apriorycznej*. Myśl filozoficzna Zachodu wręcz ucieka od życia, a człowieka pozostawia samego z jego problemami. Nie ma zatem co się dziwić, że ludzie taką filozofią pogardzają. Dobrze ten stan rzeczy obrazuje wiersz arabskiego poety, Abu Al-Atahijja, żyjącego na przełomie VII i VIII w.

* * *

Wiedzę zdobywasz myśleniem
Wzrokiem i słuchem
Kto wiedzę ukryć próbuje,
Jest jak człowiek
Który rozpala ogień na wzgórzu.

Właśnie filozofia zachodnioeuropejska jest jak ten człowiek z wiersza, który ukryć chce swą wiedzę, którą symbolizuje ogień gdzieś na wzgórzu; z dala od ludzi. Filozofia słowiańska nie powinna tak robić, ona powinna prawdę odkrywać, a ponadto powinna przyświecać jej idea jednomyślności, którą ze swej istoty posiada, a która obecnie jest zapomniana. Pomimo wewnętrznych pewnych partykularnych różnic, powinna ona mieć charakter ponadindywidualny, eklezyjastyczny. Tym samym nie byłaby podatna zgubnemu racjonalizmowi, zakłętemu w arystotelesowskiej logice, jak i antagonistycznym i erystycznym chwytem. Filozofia taka nie uciekałaby od bólu, cierpienia, uczuć tak bliskich ludzkiej egzystencji, od których ucieka zachodnioeuropejska filozofia. Będąc jednomyślną, filozofia taka nie musiałaby się niczego lękać, znałaby tylko jedną prawdę, jeden byt i jeden sens ludzkiej egzystencji, tak ważny dla człowieka, któremu powinna służyć.